

KONSTITUCIONALISMUS

1. Prohlášení práv člověka a občana (1789)

Představitelé francouzského lidu, kteří se ustavili v Národním shromáždění, domnívajíce se, že nevědomost, zapomenutí nebo pohrdání lidskými právy jsou jedinými příčinami veřejných neštěstí a zkaženosti vlád, rozhodli se vyložit v slavnostní deklaraci přirozená, nezcižitelná a posvátná práva člověka za tím účelem, aby tato deklarace, která je stále před všemi členy lidské společnosti, jim ustavičně připomínala jejich práva a povinnosti, aby akty zákonodárné a výkonné moci mohly být kdykoli srovnávány s cílem všeho politického zřízení, byly v důsledku toho ještě více respektovány a aby požadavky občanů, založené napříště na jednoduchých a nesporných zásadách, sloužily vždy k zachování ústavy a štěstí všech. V důsledku toho Národní shromáždění uznává a vyhláší za přítomnosti a pod záštitou Nejvyšší bytosti tato práva člověka a občana.

Čl. 1. Lidé se rodí a zůstávají svobodní a rovnoprávní. Společenské rozdíly mohou být založeny pouze na užitečnosti pro celek.

Čl. 2. Cílem každého společenského zřízení je zachování přirozených a neprohlášených lidských práv. Tato práva jsou svoboda, vlastnictví, bezpečnost a odpor proti útlaku.

Čl. 3. Zásada vši svrchovanosti tkví v podstatě v národě. Žádný sbor, žádný jednotlivec nemůže mít autoritu, která by výslovně nebyla z ní odvozena.

Čl. 4. Svoboda znamená možnost činit vše, co neškodí druhému. Tudíž výkon přirozených práv každého člověka nemá mezí, leč těch, které zajišťují ostatním členům společnosti užívání těchto práv. Tyto meze nemohou být stanoveny jinak než zákonem.

Čl. 5. Zákon může zakázat jen činy škodlivé společnosti. Nikomu nemůže být bráněno v tom, co není zakázáno zákonem, a nikdo nemůže činit něco, co zákon nenařizuje.

Čl. 6. Zákon je vyjádřením všeobecné vůle. Všichni občané mají právo podílet se osobně nebo prostřednictvím svých zástupců na jeho tvorbě. Zákon je stejný pro všechny, ať poskytuje ochranu nebo trestá. Všichni občané jsou před ním rovni, mají stejný přístup ke všem veřejným hodnostem, místům a veřejným zaměstnáním podle svých schopností jen podle rozlišení, které vyplývá z jejich ctností a nadání.

Čl. 7. Každý může být obžalován, zatčen nebo uvězněn jen v případech určených zákonem a způsobem, jak zákon předpisuje. Ti, kteří žádají, vyřizují a vykonávají nebo dávají vykonávat svévolné příkazy, mají být potrestáni. Avšak každý občan vyzvaný nebo vzatý do vazby podle zákona, má okamžitě poslechnout. Je vinným, odporuje-li.

Čl. 8. Zákon má stanovit pouze tresty, které jsou naprosto a veřejně nutné a každý může být trestán jen na základě zákona usneseného a vyhlášeného před spácháním trestného činu a zákonně vyloženého.

Čl. 9. Každý je pokládán za nevinného až do doby, kdy je prohlášena jeho vina, a je-li pokládán za nutné ho zatknout, je třeba co nejpřísněji zákonem zakázat všechnu tvrdost, která není nutná pro zajištění jeho osoby.

Čl. 10. Nikdo nesmí být stíhán pro své názory i náboženské, jestliže jejich projev neporušuje veřejný pořádek stanovený zákonem.

Čl. 11. Svobodné sdílení myšlenek a názorů je jedním z nejdrahocennějších práv člověka. Každý občan může proto svobodně mluvit, psát a tisknout s výjimkou zneužití této svobody v případech určených zákonem.

Čl. 12. Zajištění práv člověka a občana vyžaduje veřejné moci. Tato moc je zřízena ve prospěch všech a ne k osobnímu užítku těch, jimž je svěřena.

Čl. 13. K vydržování veřejné moci a správních výloh jsou nutné všeobecné daně. Ty musí být rovnoměrně rozvrženy na všechny občany podle jejich platebních schopností.

Čl. 14. Všichni občané mají právo určit sami nebo svými zástupci nutnost veřejných daní, dát k nim svobodně souhlas, sledovat jejich použití, určit jejich kvótu, vybírání a dobu jejich platnosti.

Čl. 15. Společnost má právo žádat, aby všichni veřejní úředníci skládali účet ze své správy.

Čl. 16. Společnost, ve které není zajištěna záruka práv ani vytyčena dělba moci, nemá vůbec ústavu.

Čl. 17. Vlastnictví je nedotknutelným a posvátným právem, nikdo ho nemůže být zbaven, ledaže by to zřejmě vyžadoval veřejný zájem v zákoně uvedený a pod podmínkou spravedlivého odškodnění předem.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 29-30.

2. Dekret o ustavení francouzského Národního shromáždění (1789)

Po dlouhých, neplodných diskusích (o způsobu hlasování atd.), ochromujících činnost generálních stavů, se zástupci třetího stavu prohlásili dne 17. června 1789 za Národní shromáždění.

Shromáždění, radíc se po ověření plných mocí, zjišťuje, že toto shromáždění je již složeno ze zástupců, vyslaných přímo nejméně 96/100 národa. Takové početné zastoupení nemůže zůstat nečinným pro nepřítomnost poslanců některých okresů, nebo některých tříd občanů, ... zejména když výkon těchto práv je úkol závazný a naléhavý. Navíc, když pouze ověřeným zástupcům přísluší spolupracovat při uskutečnění vůle národa a když všichni ověřeni zástupci mají být v tomto shromáždění, ... přísluší jen tomuto shromáždění a nepřísluší nikomu jinému vykládat a předkládat obecnou vůli národa; mezi trůnem a tímto shromážděním nemůže býti žádného veta, žádné popírací moci. - Shromáždění tudíž prohlašuje, že společné dílo národní obnovy může a musí být započato neprodleně přítomnými poslanci, kteří je musí sledovat jak bez prodlení, tak bez překážek. Pojmenování NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ je jediné pojmenování, které za daného stavu věcí shromáždění přísluší jak proto, že členové, kteří je tvoří, jsou jedinými veřejně známými a zákonně ověřenými zástupci, tak proto, že byli vysláni přímo takřka celým národem, nebo konečně proto, že je-li zastoupení jednotné a nedělitelné - žádný z poslanců nemá právo vykonávat své funkce odděleně od tohoto nynějšího shromáždění.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 28.

3. Francouzská ústava (1791)

Národní shromáždění, přejíc si zavést francouzskou ústavu na zásadách, které uznává a vyhláší, ruší neodvolatelně instituce, které se prohřešují proti svobodě a rovnosti práv. Není více ani šlechty ani pairů, ani dědičných rozdíků, ani stavovských rozdíků, ani feudálního režimu, ani vrchnostenských soudů, ani žádných titulů, pojmenování a výsad, jež se z něho odvozovaly, ani žádného rytířského řádu, ani žádné z korporací nebo řádů, pro něž se vyžadovaly důkazy šlechtictví, nebo které předpokládaly rozdíly původu, ani žádné jiné

přednosti než je přednost veřejných úředníků při výkonu jejich úřadů. Není více prodejnosti ani dědičnosti nějakého veřejného úřadu. Není více, pro žádnou část národa ani pro žádného jednotlivce, nějaké výsady ani výjimky z obecného práva všech Francouzů. Není více ani cechů, ani korporací podle zaměstnání, umění a řemesel. Zákon neuznává více řeholních slibů, ani žádného jiného závazku, který by odporoval přirozeným právům nebo ústavě.

Titul I.

Základní dispozice zaručené ústavou.

Ústava zaručuje rovněž jako přirozená a občanská práva: každému člověku svobodu přijít, zůstat, odejít, aniž by mohl býti zatčen, či zadržen jinak než formou, stanovenou ústavou; ... mluvit, psát, tisknout a uveřejnit své myšlenky, aniž by spisy mohly býti podrobeny před svým uveřejněním nějaké cenzuře nebo dohledu, a vykonávat náboženský kult, k němuž se hlásí; občanům svobodu shromažďovat se pokojně a beze zbraní, se zachováním policejních zákonů; ... obracet se na ustanovené úřady peticemi osobně podepsanými.

Zákonodárná moc nebude moci vydávat žádné zákony, které by byly na újmu a kladly by překážku výkonu přirozených a občanských práv; ...avšak ježto svoboda spočívá pouze v právu činit to, co neškodí ani právům jiného ani veřejné bezpečnosti, zákon může stanovit tresty za činy, které – ohrožující buď veřejnou bezpečnost, nebo práva jiného – by byly škodlivé společnosti ...

Bude vypracován zákoník občanských zákonů, společných celému království.

...

Titul III.

O veřejných mocích.

1. Suverenita je jediná, nedělitelná, nezcizitelná a nepromlčitelná. Patří národu: Žádná část lidu, ani žádný jednatel si nemůže přisvojit její výkon.
2. Národ, z něhož jediné pramení veškerá moc, může ji vykonávat pouze přenesením. Francouzská ústava je zastupitelská: zástupci jsou zákonodárný sbor a král.
3. Zákonodárná moc se svěřuje Národnímu shromáždění, složenému z dočasných zástupců, svobodně volených lidem, aby ji vykonávalo s královou sankcí. ...
4. Vláda je monarchická: Výkonná moc se svěřuje králi, aby byla vykonávána z jeho pověření ministry a ostatními odpovědnými úředníky. ...
5. Soudní moc se svěřuje soudcům, voleným na čas lidem.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 31-32.

4. Jakobínská ústava (1793)

Prohlášení práv člověka a občana.

1. Cílem společnosti je veřejné blaho. Vláda je ustavena k tomu, aby zaručila člověku užívání jeho přirozených a nepromlčitelných práv.

...

6. Svoboda je právo člověka činiti vše, co neškodí právům jiného

...

16. Vlastnické právo je právo každého občana užívat a nakládati na svůj účet svým majetkem a příjmy, plodem své práce a píce.

...

33. Odpor útlaku je důsledkem ostatních práv člověka.

34. Jde o útlak společenského tělesa, když jeden z jeho členů je utlačován; jde o útlak každého člena, když je společenské těleso utlačováno.

35. Když vláda porušuje práva lidu, je povstání pro lid a pro každou část lidu nejsvětější a nejnezbytnější povinností.

Ústavní akt.

O republice.

1. Francouzská republika je jednotná a nedělitelná.

O rozdělení lidu.

2. Francouzský lid se dělí k výkonu své svrchovanosti na prvotní shromáždění kantonů.

3. Je rozdělen pro správu a pro soudnictví na kraje, okresy a obce.

...

O stavu občanů.

4. Každý muž zrozený a bydlící ve Francii, dovršil-li 21 let, každý cizinec, který dovršil 21 let (a) jenž bydlí ve Francii aspoň jeden rok a žije ze své práce nebo vlastní majetek nebo uzavře sňatek s Francouzkou, adoptuje dítě nebo živí starce, a konečně každý cizinec, o němž zákonodárny sbor usoudí, že se zasloužil o lidstvo, je připuštěn k výkonu práv francouzského občana.

...

O svrchovanosti lidu.

7. Svrchovaným lidem je souhrn francouzských občanů.

8. Volí bezprostředně své poslance.

9. Svěřuje volitelům volbu správců, veřejných rozhodčích, trestních a kasačních soudců.

10. Rozhoduje o zákonech.

...

O záruce práv.

122. Ústava zaručuje, všem Francouzům rovnost, svobodu, bezpečnost, vlastnictví, závazky státu vůči občanům, svobodný výkon kultů, obecné vzdělání, veřejnou pomoc, neomezenou svobodu tisku, petiční právo, právo spolčovati se v lidových společnostech, užívání všech lidských práv.

123. Francouzská republika respektuje věrnost, statečnost, stáří, synovskou úctu, neštěstí. Odevzdává svou ústavu do ochrany všech poctivých lidí.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 35-36.

5. Termidorská ústava (1795)

Prohlášení práv a povinností člověka a občana.

Práva.

...

2. Svoboda spočívá v právu činiti to, co neškodí právům druhého.

...

4. Bezpečnost je výsledkem úsilí všech o zajištění práv každého.

5. Vlastnictví je právo užívati a nakládati svým majetkem, svými příjmy, plodem své práce a píce.

...

14. Žádný zákon, ani trestní ani občanský nemůže míti zpětného účinku.

17. Svrchovanost tkví v podstatě v celku občanů.

18. Žádný jednotlivec, žádné částečné shromáždění občanů si nemůže přisvojit svrchovanost.

...

22. Společenská záruka neexistuje, jestliže není provedena dělba mocí, jestliže nejsou stanoveny její meze a jestliže není zajištěna odpovědnost veřejných úředníků.

Povinnosti.

1. Prohlášení práv obsahuje povinnosti zákonodárců; ochrana společnosti vyžaduje, aby ti, kdo ji tvoří, znali a plnili rovněž své povinnosti.

...

4. Nikdo není dobrým občanem, jestliže není dobrým synem, dobrým otcem, dobrým manželem.

...

6. Ten, kdo porušuje otevřeně zákony, vyhlašuje, že je ve stavu války se společností.

...

8. Na ochraně vlastnictví spočívá obdělávání půdy, veškerá výroba, každý pracovní prostředek a veškerý společenský řád.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 37.

6. Konsulská ústava (1799)

...

O vládě.

39. Vláda je svěřena třem konsulům, voleným na deset let a neomezeně znovu volitelným. Každý z nich je volen individuálně s přesným označením buď prvního nebo druhého nebo třetího konsula. Ústava stanoví PRVNÍM KONSULEM občana BONAPARTA, bývalého prozatímního konsula, DRUHÝM KONSULEM občana CAMBACÉRESA, bývalého ministra spravedlnosti, a TŘETÍM KONSULEM občana LEBRUNA, bývalého člena komise Rady starších. - Pro tentokrát je třetí konsul ustanoven pouze na pět let.

40. První konsul má zvláštní funkce a pravomocí, v nichž je dočasně zastupován, je-li to zapotřebí, jedním ze svých kolegů.

41. První konsul vyhlašuje zákony, jmenuje a odvolává podle své vůle členy státní rady, ministry, vyslance a ostatní vedoucí zahraniční služby, důstojníky pozemní armády a loďstva, členy místních správ a vládní komisaře u soudů. Jmenuje všechny trestní a občanské soudce kromě soudců smírčích a kasačních, aniž by je mohl sesadit.

42. Při ostatních vládních aktech mají druhý a třetí konsul poradní hlas. Podpisují zápis o těchto aktech, aby potvrdili svou přítomnost. Chtějí-li, uvádějí v něm svá mínění; načež stačí rozhodnutí prvního konsula.

...

44. Vláda navrhuje zákony a vydává nařízení nutná k zajištění jejich výkonu.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 39.

7. Ústavní charta (1814)

Po Napoleonově pádu ochranný senát (Sénat Conservateur) vypracoval a předložil Ludvíku XVIII. návrh ústavy. Král ji však nepřijal a vydal sám v červnu 1814 ústavní chartu.

Božská Prozřetelnost, povolávajíc nás po dlouhé nepřítomnosti do našich států, uložila nám velké povinnosti. ... Současný stav království vyžadoval ústavní chartu. Slíbili jsme ji a vydáváme ji.

Z těchto důvodů jsme dobrovolně a svobodným výkonem naší královské autority schválili a schvalujeme ... jak za sebe, tak za své nástupce a na věky ... ústavní chartu, jež následuje.

Veřejné právo Francouzů.

1. Francouzi jsou si rovni před zákonem ...
2. Všichni bez rozdílu přispívají podle svého majetku na výdaje státu.

...

Formy královny vlády.

13. Králova osoba je nedotknutelná a posvátná. ... Pouze králi přísluší výkonná moc.
14. Král je nejvyšším představitelem státu, velí pozemním a námořním silám, vyhlašuje válku, uzavírá mírové, spojenecké a obchodní smlouvy, jmenuje všechny úředníky veřejné správy a vydává předpisy a nařízení nutné k výkonu zákonů a bezpečnosti státu.
15. Zákonodárnou moc vykonávají společně král, panská sněmovna a sněmovna poslanců a krajů.
16. Král navrhuje zákon.

...

O panské sněmovně.

24. Panská sněmovna je podstatnou částí zákonodárné moci.
 25. Je svolávána králem ve stejné době jako poslanecká sněmovna.
- ...
27. Jmenování pairů Francie přísluší králi. Jejich počet je neomezený.

...

O sněmovně poslanců a krajů.

35. Poslanecká sněmovna se bude skládat z poslanců, zvolených volebními kolegií, jejichž organizace bude upravena zákony.
38. Žádný poslanec, který není stár čtyřicet let a neplatí přímou daň 1000 franků, nemůže být připuštěn do sněmovny.
40. Voliči, kteří se účastní volby poslanců, nemohou mít volebního práva, neplatí-li přímou daň 300 franků a není-li jim alespoň 30 let.

...

O soudním řádu.

57. Veškerá spravedlnost se odvozuje od krále. Vykonávají ji jeho jménem soudci, které jmenuje a které ustanovuje.
58. Soudci jmenovaní králem jsou nesedaditelní.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 42-43.

8. Francouzská ústava (1848)

Jménem francouzského lidu

Národní shromáždění přijalo a Předseda Národního shromáždění vyhláší ústavu, jejíž znění následuje.

Preamble

Národní shromáždění prohlašuje v přítomnosti Boha a jménem francouzského lidu:

...

II. Francouzská republika je demokratická, jednotná a nedělitelná.

III. Jejimi zásadami jsou Svoboda, Rovnost a Bratrství. Jejimi základy jsou Rodina, Práce, Vlastnictví, Veřejný pořádek.

Ústava

Hlava I.

O svrchovanosti.

1. Svrchovanost spočívá v celku francouzských občanů. Je nezczizitelná a nepromlčitelná. Žádný jednotlivec, žádná část lidu si nemůže osobovati její výkon.

...

Hlava II.

Práva občanů zaručená ústavou.

5. Trest smrti v politické záležitosti se zrušuje.

6. Otroctví nemůže existovat na žádném francouzském území.

...

Hlava IV.

O zákonodárné moci.

20. Francouzský lid svěřuje zákonodárnou moc jedinému shromáždění.

...

24. Volby jsou přímé a všeobecné.

...

Hlava V.

O výkonné moci.

43. Francouzský lid svěřuje výkonnou moc občanu, který dostává titul presidenta

...

Hlava VIII.

O soudní moci.

81. Spravedlnost se poskytuje zdarma jménem francouzského lidu.

...

Hlava IX.

O veřejné moci.

105. Veřejná moc, použitá k udržení vnitřního pořádku, jedná pouze na žádost ústavních orgánů podle směrnic stanovených zákonodárnou mocí.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 45-46.

9. Ústava III. Francouzské republiky (1875)

Zákon o organizaci veřejných mocí.

1. Zákonodárnou pravomoc vykonávají dvě sněmovny: poslanecká sněmovna a senát. Poslanecká sněmovna je volena všeobecným hlasovacím právem za podmínek, určených volebním zákonem. Složení, způsob voleb a pravomoc senátu budou upraveny zvláštním zákonem.

2. Prezident republiky je volen absolutní většinou při hlasování senátu a poslanecké sněmovny, které se spojí v Národní shromáždění. Je volen na sedm let. Je znovuzvolitelný.

3. Prezident republiky má zákonodárnou iniciativu společně se členy obou sněmoven. Vyhlašuje zákony po jejich odhlasování oběma sněmovnami. Dozírá na ně a zajišťuje jejich provádění. Má právo udělovat milost. Amnestie se může udělit pouze zákonem. Velí ozbrojeným silám. Jmenuje všechny zaměstnance civilní a vojenské. Předsedá národním slavnostem. Potvrzuje pověřence a vyslance zahraničních mocností akreditované u něho. Každý akt presidenta musí být spolupodepsán jedním ministrem.

...

5. Prezident republiky může za souhlasu senátu rozpustit poslaneckou sněmovnu před zákonným uplynutím jejího funkčního období.

6. Ministři jsou solidárně odpovědní před sněmovnami za celou politiku vlády a jednotlivě za své akty. Prezident republiky není odpověden leč v případě velezrady.

...

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 48.

10. Ústava Německé říše (1871)

Jeho veličenstvo pruský král jménem Severoněmeckého spolku a ... uzavírají věčný spolek k ochraně spolkového území a práv ve spolku platného, jakož i k péči o blaho německého lidu. Tento spolek ponese název Německá říše a bude mít následující ústavu.

...

II. Říšské zákonodárství.

...

Čl. 2. Uvnitř tohoto spolkového území vykonává spolek zákonodárné právo podle obsahu této ústavy a s tím účinkem, že říšské zákony předcházejí zemským.

Čl. 3. Pro celé Německo je společný indigenát s tím účinkem, že příslušník (poddaný, státní občan) každého jednotlivého spolkového státu v každém jiném spolkovém státě bude posuzován jako tuzemec.

Čl. 4. Dozoru ze strany říše a jejímu zákonodárství podléhají následující záležitosti:

1. Předpisy o svobodě pohybu, domovských poměrech a usídlování, o státním občanství, pasech a cizinecké policii a o provozování živností včetně pojišťovnictví.

2. Celní a obchodní zákonodárství a daně, jež mají být použity pro účely říše;

...

13. společné zákonodárství o právu závazkovém, trestním, obchodním a směnečném a o soudním řízení;

14. říšské vojenství a válečné loďstvo;

15. pravidla policie lékařské a zvěrolékařské;

16. ustanovení o tisku a spolčování.

Čl. 5. Říšské zákonodárství vykonává spolková rada a říšský sněm: Souhlasná většinová usnesení obou shromáždění jsou nutná a postačují k říšskému zákonu.

III. Spolková rada.

Čl. 6. Spolková rada se skládá ze zástupců členů spolku, mezi které se dělí hlasy tím způsobem, že Prusko má s bývalými hlasy Hannoverska, Hessenska, Holštýnska, Nassavska a Frankfurtu 17 hlasů ...

(Zbývajících 41 hlasů je dále rozděleno nerovnoměrně mezi 24 států)

Čl. 7. Spolková rada se usnáší:

1. na předlohách, které se mají předložit říšskému sněmu, a o jeho usneseních;
2. na správních předpisech a zařízeních nutných k provedení říšských zákonů, pokud nebylo něco jiného stanoveno říšským zákonem;
3. o nedostacích, které se vyskytnou při provádění říšských zákonů a shora uvedených předpisů.

Každý člen spolku je oprávněn činit a přednášet návrhy, a presidium má povinnost předložit je k projednání.

...

IV. Prezidium.

Čl. 11. Předsednictví (prezidium) spolku náleží pruskému králi, jenž se nazývá německým císařem. Císař zastupuje říši navenek, vyhláší jménem říše válku a uzavírá mír, uzavírá spojenectví a jiné smlouvy s cizími státy, pověřuje a přijímá vyslance.

K vyhlášení války jménem říše je třeba souhlasu spolkové rady, leda že by došlo k útoku na říšské území nebo na jeho pobřeží.

...

Čl. 19. Když členové spolku nesplní své ústavní povinnosti vůči spolku, mohou být k tomu přidrženi cestou exekuce. Na této exekuci se usnáší spolková rada a vykoná ji císař.

V. Říšský sněm.

Čl. 20. Říšský sněm vzchází z všeobecných s přímých voleb a tajným hlasováním.

...

XIV. Všeobecná ustanovení.

Čl. 78. Ke změnám ústavy dochází zákonodárnou cestou. Jsou zamítnuty, vysloví-li se proti nim ve spolkové radě 14 hlasů.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 101-102.

11. Anglický Zákon o parlamentu (1911)

Zákonem o parlamentu (Parliament Act) z roku 1911, přijatým z podnětu liberální vlády, byla provedena reforma sněmovny lordů (House of Lords), která se stala na konci XIX. a na počátku XX. století hlavní překážkou reformních snah liberálních vlád.

Ježto je účelné, aby bylo učiněno opatření k úpravě vztahů mezi oběma sněmovnami parlamentu,

a ježto se zamýšlí nahradit sněmovnu lordů, jak nyní existuje, druhou sněmovnou, ustanovenou na základě lidového místo dědičného, avšak ježto taková náhrada nemůže být uvedena bezprostředně v účinnost,

a ježto bude žádoucí, aby parlament v rámci opatření, uskutečňujícím takovou náhradu, vydal ustanovení k omezení a vymezení plných mocí nové druhé sněmovny, avšak ježto je účelné

vydat takové ustanovení, jak se jeví zřejmým v tomto zákoně, ke zkrácení existujících plných mocí sněmovny lordů,

Budiž proto stanoveno:

1. Jestliže návrh finančního zákona, který prošel ve sněmovně obcí a byl poslán sněmovně lordů nejméně měsíc před koncem zasedání, nebude schválen sněmovnou lordů beze změny během měsíce poté, co byl takto poslán oné sněmovně, necht' návrh - ledaže by sněmovna obcí nařídila opačně - je postoupen Jeho Veličenstvu a necht' se po vyjádření královského svolení stane parlamentním zákonem, aniž je tomu na překážku, že sněmovna lordů návrh neschválila.

2. Jestliže nějaký veřejný návrh zákona (jiný než návrh finančního zákona nebo návrh zákona, obsahujícího nějaké ustanovení o prodloužení maximálního trvání parlamentu nad pět let) bude schválen ve třech následujících zasedáních (ať téhož parlamentu či nikoli) a když byl poslán sněmovně lordů nejméně měsíc před koncem zasedání, bude odmítnut sněmovnou lordů v každém z oněch zasedání, má onen návrh zákona býti po tomto třetím odmítnutí sněmovnou lordů předložen Jeho Veličenstvu – ledaže by sněmovna obcí stanovila opak – a má se stát po vyjádření královského souhlasu k němu parlamentním zákonem, aniž je tomu na překážku, že sněmovna lordů s návrhem nesouhlasila. Předpokládá se, že toto ustanovení nemá býti účinné, ledaže by uplynuly dva roky do data druhého čtení návrhu v prvním z oněch zasedání od data ve sněmovně obcí, kdy byl sněmovnou obcí schválen ve třetím z oněch zasedání.

3. Návrh se bude pokládat za zamítnutý sněmovnou lordů, jestliže nebude schválen sněmovnou lordů buď beze změny, nebo pouze s takovými změnami, které smějí být schváleny oběma sněmovnami.

...

5. Výraz „Veřejný návrh zákona“ v tomto zákoně nezahrnuje žádný návrh na potvrzení prozatímního nařízení.

6. Nic v tomto zákoně nemá zmenšit nebo omezit existující práva a výsady sněmovny obcí.

Převzato z: Schelle, K., Vlček, E.: Obecné dějiny státu a práva v dokumentech. II., Brno 1994, s. 164.